

Supkutana samoaplikacija leka, kao problem zdravstvene nege

Bosiljka Tomić, Marijana Nikolić

Dom zdravlja Žagubica

Apstrakt

Uvod: Različite su mogućnosti aplikacije leka (im, iv, sk, enteralna, parenteralna). Supkutana primena lekova ispod kože, bilo injekcijom ili infuzijom primenjuje se kao bolus u subkutis kože, ekstenzione površine nadlaktka, lateralne strane buta ili u predelu abdomena. Supkutano na ovaj način najčešće se daje insulin 20–30 stepeni, lokalna anestezija i nisko molekularni heparin. To je lek iz grupe niskomolekularnih heparina (fraxiparin, clexan, fragmin) koji se koristi u prevenciji i lečenju tromboemboličnih stanja, odnosno lek koji se koristi za sprečavanje i zgrušavanje krvi. Ovi lekovi predstavljaju značajan napredak u savremenoj medicini, zahvaljujući svojoj efikasnosti, sigurnosti i jednostavnosti u primeni kod hospitalizovanih pacijenata, nakon hirurških intervencija, kao i kod ortopedске operacije: ortoplastike zamene kuka, kolena, preloma kuka i kolena, gde se znatno povećava rizik od dubokovenske tromboze; kod trudnica sa tromboembolijom; kod akutnih kardiovaskularnih stanja; dugog ležanja kod moždanog udara. Davanje heparina započinje u hospitalnim uslovima i nastavlja se u kućnim, nekoliko nedelja nakon operacije.

Cilj: Značaj samoaplikacije leka je veliki, naročito u kućnim uslovima, čime se smanjuje kontakt sa drugim osobama, mogućnost infekcije, a samim tim smanjuje se vreme i dodatni trošak.

Metodologija: Statistički podaci uzeti iz dokumentacije Doma zdravlja u periodu od 1.1.2024. do 31.12.2024. godine. Ukupan broj pacijenata koji je primio supkutanu injekciju je 359.

Rezultati: Prema statističkom izveštaju iz 2024. godine, od 128 pacijenata sa prelomom kuka i operacijom kuka samostalno su aplikovali lek njih 27, od 220 pacijenata sa tromboflebitisom ili malignitetom njih 31 je aplikovalo samostalno, a 189 u zdravstvenoj ustanovi. Jedanaest trudnica samostalno su primile supkutanu injekciju ili uz pomoć nekog člana porodice.

Zaključak: Prema broju pacijenata sa povredama, operacijama, bolestima, supkutana aplikacija leka u najvećoj meri zavisila je od medicinske sestre. Zato je važno da zdravstveni radnik, pored zdravstvene nege, vaspitanja, i edukuje pacijenta, porodicu, da ih motiviše i oslobodi straha, više puta ponovi proces pripreme i aplikovanja leka i isprati samoaplikaciju člana porodice ili pacijenta. Davanje sebi injekcije je izazov. Naročito ako se pacijent plaši bola od uboda igle koje su male, gde u većini slučajeva prilikom uboda neće osetiti bol.

Edukacija pacijenata za samodavanje supkutane injekcije: U predelu abdomena nekoliko centimetara u polje od umilikuša. Dezinfekcija kože – alkoholom. Otklanja se zaštitni poklopac sa igle, proverava njena prohodnost. Započinje se proces. Primena se izvodi pod uglom od 20 do 30 stepeni. U ovom slučaju pod pravim uglom. Nabere se koža – napravi ubod postepeno, pritisne klip sirene, dok celokupna tečnost ne bude plasirana u potkožno tkivo. Koža idalje treba da ostane naborana. Polako se izvlači igla – pritisne, dezinfikuje mesto uboda. Ne masira se mesto uboda, ostavi se da se lek samostalno resorbuje. Menjati mesto uboda svakom sledećom aplikacijom, da bi se izbegle neželjene reakcije (lipodistrofije).